

20 Ιουνίου 2025

Η Ευρώπη πρέπει να υπερασπιστεί το δικαίωμα στο άσυλο

Με αφορμή τη φετινή Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων, η Caritas Europa καλεί για τη διασφάλιση του δικαιώματος στο άσυλο στην Ευρώπη και την ενίσχυση ασφαλών περασμάτων, όπως η μετεγκατάσταση και οι διαδικασίες οικογενειακής επανένωσης, αντί της συρρίκνωσής τους.

Ενώ οι ανάγκες για προστασία παραμένουν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, με περισσότερα από 123 εκατομμύρια ανθρώπους να ζουν εκτοπισμένοι από τις εστίες τους λόγω πολέμου, σύγκρουσης, βίας, δίωξης και των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, καλούμε τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να προστατεύσουν το δικαίωμα στο άσυλο, το οποίο απειλείται ολοένα και περισσότερο τόσο στην Ευρώπη όσο και πέραν αυτής.

Μέσα σε ένα κλίμα αυξανόμενης στιγματοποίησης, στοχοποίησης και ποινικοποίησης των μεταναστών και προσφύγων, αλλά και κλιμακούμενων επιθέσεων, λεκτικών, νομικών, οικονομικών ή ακόμα και σωματικών, κατά οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και εθελοντών που υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους, η Caritas Europa κρούει τον κώδωνα του κινδύνου: το δικαίωμα στο άσυλο στην Ευρώπη βρίσκεται σε σοβαρό κίνδυνο.

Αντί να περιορίζεται η πρόσβαση στο άσυλο, η εφαρμογή του νέου Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στη δημιουργία αξιοπρεπών συστημάτων υποδοχής και ασύλου, με ισχυρές δικλείδες προστασίας, ειδικά για παιδιά, οικογένειες και άλλα ευάλωτα άτομα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να εφαρμόσουν ορθά τον νέο μηχανισμό αλληλεγγύης, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις μετεγκαταστάσεις, ώστε να αποσυμφορηθούν τα κράτη πρώτης υποδοχής.

Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να επεκτείνουν – όχι να περιορίσουν – την πρόσβαση σε ασφαλείς διαύλους, όπως η μετεγκατάσταση, η ανθρωπιστική υποδοχή και οι ανθρωπιστικοί διάδρομοι, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο του Κανονισμού της ΕΕ για τη Μετεγκατάσταση. Η οικογενειακή επανένωση επίσης πρέπει να διευκολύνεται και όχι να παρεμποδίζεται, καθώς οι ισχύοντες περιορισμοί σε αρκετές χώρες συνεχίζουν να κρατούν οικογένειες χωριστά.

Σε ολόκληρη την Ευρώπη, οι οργανώσεις της Caritas αποδεικνύουν καθημερινά ότι υπάρχουν ανθρωπini και αποτελεσματικοί τρόποι υποδοχής και στήριξης των ανθρώπων που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους – μέσα από προγράμματα φροντίδας ασυνόδευτων ανηλίκων, ασφαλή κέντρα υποδοχής για ευάλωτα άτομα, κοινοτικές πρωτοβουλίες που ενισχύουν την ένταξη, και παροχή κοινωνικής και νομικής συμβουλευτικής για την ανοικοδόμηση της ζωής τους. Ωστόσο, αυτές οι ανθρωπινες προσεγγίσεις απειλούνται όλο και περισσότερο από ανησυχητικές πολιτικές τάσεις.

Εκφράζουμε τη βαθιά μας ανησυχία για μια σειρά πρόσφατων πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών που τείνουν να εξωτερικεύουν περαιτέρω τις ευθύνες για το άσυλο εκτός ΕΕ και να περιορίζουν την πρόσβαση στην προστασία στην Ευρώπη. Οι πρόσφατες προτάσεις της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μεταρρύθμιση των εννοιών των «ασφαλών τρίτων χωρών» και των «ασφαλών χωρών καταγωγής» αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα αυτής της τάσης.

Εάν εγκριθεί, η πρόταση μεταρρύθμισης για τις «ασφαλείς τρίτες χώρες» θα διευκολύνει τη μεταφορά αιτούντων άσυλο σε λεγόμενες «ασφαλείς τρίτες χώρες», ακόμη και αν το άτομο ούτε διέμεινε ούτε έχει οποιαδήποτε σχέση με αυτές. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η αίτηση ασύλου δεν θα εξετάζεται πλέον από το κράτος μέλος της ΕΕ, αλλά θα παραπέμπεται στη συγκεκριμένη μη ευρωπαϊκή χώρα.

Μια τέτοια πολιτική ενέχει τον σοβαρό κίνδυνο περαιτέρω μετακύλισης των ευθυνών της ΕΕ, εκθέτοντας άτομα και οικογένειες σε ακατάλληλες συνθήκες υποδοχής, νομική ανασφάλεια ή ακόμα και επαναπροώθηση, χωρίς καν να έχουν πρόσβαση σε προστασία.

Η προσέγγιση αυτή παραπέμπει σε αποτυχημένες πρακτικές του παρελθόντος, όπως η ευρέως επικριθείσα συμφωνία Ηνωμένου Βασιλείου – Ρουάντας, η οποία τελικά εγκαταλείφθηκε αφού κρίθηκε παράνομη από το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου και κόστισε στους φορολογούμενους έως και 715 εκατομμύρια λίρες (837,5 εκατομμύρια ευρώ). Αντίστοιχα, η Ελλάδα είχε χαρακτηρίσει την Τουρκία ως «ασφαλή τρίτη χώρα» για αρκετές εθνικότητες, απόφαση που αργότερα ακυρώθηκε από ελληνικό δικαστήριο.

Εξίσου ανησυχητική είναι η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση ενιαίας λίστας «ασφαλών χωρών καταγωγής» στην ΕΕ, η οποία περιλαμβάνει χώρες όπως η Αίγυπτος, το Μαρόκο και η Τυνησία, στις οποίες έχουν καταγραφεί σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η εφαρμογή αυτής της πρότασης θα οδηγήσει σε ταχύρρυθμες διαδικασίες ασύλου για αιτούντες από αυτές τις χώρες, αυξάνοντας τον κίνδυνο επιστροφής τους σε καταστάσεις δίωξης και βίας – κάτι που συνιστά παραβίαση της αρχής της μη επαναπροώθησης (non-refoulement).

“ Καλούμε τους Ευρωπαίους ηγέτες να υπερασπιστούν το δικαίωμα στο άσυλο και να μην μεταφέρουν τις ευθύνες τους σε τρίτες χώρες εκτός ΕΕ. Ακόμα και σε δύσκολες περιόδους, η Ευρώπη διαθέτει τη δυνατότητα και έχει το ηθικό και νομικό καθήκον να προστατεύει όσους διαφεύγουν από πολέμους, συγκρούσεις ή διώξεις. Τη στιγμή που η δημοκρατία και το κράτος δικαίου απειλούνται παγκοσμίως, τα κράτη μέλη της ΕΕ οφείλουν να τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και του ενωσιακού δικαίου και να υπερασπιστούν ένα ισχυρό, δίκαιο και αξιοπρεπές σύστημα ασύλου.

Maria Nyman
Γενική Γραμματέας, Caritas Europa

Τώρα, περισσότερο από ποτέ, η Ευρώπη πρέπει να επιδείξει παγκόσμια ηγεσία υιοθετώντας μια πιο φιλόξενη προσέγγιση που να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των προσφύγων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ευημερήσουν και να συμβάλλουν στις νέες τους κοινότητες.

Contact details

Leïla Bodeux

**Senior Policy & Advocacy
Officer**

Tel: +32 (0)2 235 26 55

Mob: +32 (0)478 58 54 38

lbodeux@caritas.eu

Chiara Marconato

Media Officer

Tel: +32 (0)2 235 26 94

Mob: +32 (0)478 58 54 35

cmarconato@caritas.eu

About Caritas Europa

Caritas Europa is a network of 49 member organisations in 46 European countries and one of the 7 regions of Caritas Internationalis. Our members assist and provide services to millions of people in need.

Caritas Europa works with people of all faiths to end poverty and to promote the dignity of all. We believe that people and the environment, not profits, should be at the heart of all policies.

Co-funded by the European Union

Views and opinions expressed are however those of Caritas Europa only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.